

ABORDAREA INTEGRATĂ A FORMĂRII COMPETENȚELOR PENTRU CARIERA DIDACTICĂ. PERSPECTIVE ȘI STRATEGII

TEZĂ DE ABILITARE

REZUMAT

Teza de abilitare propusa este elaborată având ca elemente de reflecție și acțiune: încrederea în puterea transformatoare, pozitivă a educației, evoluția cercetărilor în domeniul științelor educației, motivația pentru formare și autoformare permanentă, valorizarea diversității și potențarea umanului.

Structura pe capitole și subcapitole a tezei de abilitare *Abordarea integrată a formării competențelor pentru cariera didactică. Perspective și strategii* vizează două aspecte corelate: primul este dedicat activității și contribuțiilor de până în prezent în domeniul cercetării fenomenului educațional, iar al doilea, planurilor de cariera pentru următorii ani.

Prima parte a lucrării se focalizează asupra studiilor și cercetărilor realizate după susținerea tezei de doctorat în anul 2004 și prezintă atât investigațiile în domeniul evaluării și auto-evaluării educaționale prin abordarea unor aspecte cum ar fi: implicații ale autoevaluării în dezvoltarea proceselor metacognitive pentru susținerea unei învățări autonome pe tot parcursul vieții cât și un demers interdisciplinar privind analiza mediului educațional, a nevoilor de formare la nivel individual și la nivelul comunității, pentru a dezvolta studiile recent efectuate în domeniul formării competențelor profesionale și a curriculumului integrat.

Spre exemplificare, în abordarea primei teme de cercetare am considerat că plasarea din perspectivă psiho-pedagogică a analizei domeniului strategiilor metacognitive ne solicită la reflecții asupra aplicabilității în cadrul învățării și evaluării a principiilor de funcționalitate metacognitivă. Numeroase studii recente în domeniu prezintă dovezi pertinente privind rolul cheie al proceselor metacognitive în asigurarea eficienței învățării. Eficiența activităților realizate, implicit a activităților de învățare este asigurată, în mare măsură de posibilitatea antrenării, valorificării capacităților metacognitive. Succesul este determinat de cele mai multe ori de posibilitatea de monitorizare, control și reglare a propriei activități. Metacogniția însoțește activitatea celui care învață, oferind acestuia posibilitatea de a reflecta asupra propriei cunoașteri și de a identifica informații utile pentru activitatea respectivă și pentru cele viitoare. Prin utilizarea unor strategii metacognitive, studentul devine conștient de propria sa activitate mentală. Educația pentru autoformare și implicarea strategiilor metacognitive pe tot parcursul procesului de învățare este corelată în mai multe studii cu formarea competenței autoevaluative. (Ketele de J.-M., Allal L., Cardinet, J., Perrenoud, P. Delorme, C. Ungureanu, D.) Scopul nostru este nu numai de a menține calitatea procesului formativ la un nivel superior, dar mai ales acela de a determina la studenți o învățare autonomă, activă, creativă, orientată spre formarea competențelor profesionale. Indiferent de nivelul de studii, demersurile mele didactice, atât la nivel de proiectare cât și la nivel de implementare și evaluare a performanțelor, au avut ca și scop consolidarea deprinderilor de învățare autonomă la studenți. Consider util acest principiu deoarece studenții, care vor fi ulterior cadre didactice, se confruntă la nivel de sarcini profesionale cu o diversitate foarte mare de situații și cu o variabilitate accentuată a acestora. În consecință ei trebuie să fie capabili să adapteze în mod constructiv demersurile lor la realitățile profesionale. O abordare creativă și interactivă în

formarea lor este o premisă absolut necesară a dezvoltării autonomiei și competențelor profesionale cerute de piața muncii. În activitatea desfășurată la catedră am pus accent pe aplicații practice, încercând să facilitez transferul spre situațiile profesionale specifice și să reduc cota de empirie implicată în decodificarea acestora. Am încercat totodată să utilizez metode de învățare calitativă și subiecte atractive, pentru a stimula curiozitatea epistemică și gândirea critică, capacitatea de transfer a cunoștințelor, gândirea divergentă, dar mai ales pentru a stimula atitudinile de genul receptivității, flexibilității, deschiderii și adaptabilității.

Dat fiind faptul că teoria și pragmatica formării este într-o continuă schimbare și ajustare la nevoile educabililor, sunt preocupată de reformularea competențelor, a situațiilor de învățare și a discursului de predare pentru a răspunde la cerințele acestora, dar și pentru a adapta cunoștințele la standardele ocupaționale. În acest sens o preocupare a activității mele de cercetare o constituie analiza și identificarea unor măsuri de ameliorare a curriculumului pentru programele de licență și master din domeniul științelor educației.

Cel de-al doilea capitol al tezei valorifică rezultatele studiilor publicate în fluxul științific internațional principal și în revistele recunoscute de comunitatea academică din țară care reflectă preocupările mele din sfera științelor educației: evaluare și autoevaluare, formarea competențelor pentru profesia didactică, dezvoltarea competențelor metacognitive ale studenților, analiza mediului și culturii educaționale, promovarea metodologiei didactice interactive.

Dezvoltarea competențelor de a coordona echipe de cercetare și de colaborare s-a realizat și prin activități derulate în calitate de director sau membru în echipe interdisciplinare din proiecte cu finanțare internațională sau națională, dobândind și experiență în implementarea acestora: *Programul de practică pentru studenți "Protecția copilului – de la teorie la practică"*, promovat sub acronimul *PractiPASS*, proiect finanțat din Fondul Social European, Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013; *Managerul Școlar - Proiect PHARE 2005*, Programul de coeziune economică și socială, Dezvoltarea formării continue pentru personalul din învățământul preuniversitar, cod PERSEUS RO 2005 / 017- 553.04.01.02.04.02.03; *SocioPlus - Servicii de pregătire, documentare și acces pentru studenți în programe de licență și masterat în Sociologie și Asistență Socială*, POSDRU/156/1.2/G/139751.; Perioada de implementare: 14.05. 2014 – 13.11.2015, etc.

Experiența acumulată și parteneriatele realizate în cadrul proiectelor implementate vor reprezenta elemente de bază pentru scrierea și dezvoltarea de noi proiecte în viitor care să contribuie la integrarea prin tematică și participare în aria europeană a cercetării din domeniul educației și să răspundă nevoilor de dezvoltare instituțională.

Ultima parte a tezei expune direcțiile viitoare de dezvoltare pe linie didactică și de cercetare care vor presupune o mai mare deschidere spre informațiile novatoare din domeniu și spre realizarea legăturilor dintre evoluția teoriilor din științele educației și găsirea mijloacelor eficiente de a participa la dezvoltarea unor proiecte de cercetare și aplicative care să aibă ca rezultat dezvoltarea competențelor profesionale adecvate mediului universitar.

Prof. univ.dr. Alina Felicia Roman